

Kible Değişiminden Alınan Dersler

Alemlerin Rabbi olan Allah'a hamdolsun; Kuran-i Kerim'de ***“Yüzlerinizi doğudan yana ve batıdan yana çevirmeniz iyi olmak demek değildir; Lakin iyi olan, Allah'a, ahiret gününe, meleklerle, Kitap'a, peygamberlere inanan, O'nun sevgisiyle, yakınlarına, yetimlere, düşkünlere, yolculara, yoksullara ve köleler uğrunda mal veren, namaz kılan, zekat veren ve ahitleştiklerinde ahitlerine vefa gösterenler, zorda, darda ve savaş alanında sabredenlerdir. İşte onlar doğru olanlardır ve sakınanlar ancak onlardır”*** buyurmuştur. Şehadet ederiz ki bir tek Allah'tan başka ilah yoktur, O'nun ortağı yoktur. Yine şehadet ederiz ki Muhammed Allah'ın kulu ve elçisidir. Salât ve selam Peygamberimiz Muhammed (s.a.v) üzerine, ailesi ve ashâb'ının üzerine olsun.

Allah Teâlâ'nın; Muhammed ümmetine olan hediyeleri sayılmaz. Şaban ayında kutladığımız en büyük olaylardan biri kiblenin Kudüs'ten Mescid-i Haram'a çevrilmesiydi. Halbuki bu olay İslam tarihimizdeki en önemli olaylardan sayılır. Oysa ki, Allah Teâlâ, habibi olan Hz. Mustafa (s.a.v) umduğu gibi arzusunu gerçekleştirdi ve Kiblenin Mescid-i Aksa'dan cediti Hz. İbrâhim'in kiblesi olan Mescid-i Haram'a çevrilmesine izin verdi.

Efendimiz (s.a.v), hicretten önce -Allah'ın emriyle- namazını Kudüs'e doğru kılardı. Bu durum Medine'ye hicretin ۱۶. ayına kadar devam etti. Peygamber Efendimiz, Kâbe'ye doğru yönelerek namaz kılmayı kalben arzu ve temenni ediyor ve kiblenin çevrilmesi için vahyin gelmesini dört gözle bekliyordu. Nihayet Allah duasını kabul edip Kâbe'ye doğru yönelmesini emretti. Bu hususta Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: ***“Yüzünü göğe çevirip durduğunu görüyoruz. Hoşnut olacağın kibleye seni elbette çevireceğiz. Artık yüzünü Mescid-i Haram semtine çevir; bulunduğunuz yerde yüzlerinizi o yöne çevirin”***.

Şüphe yok ki, kible değişimi olayına ibret gözüyle bakıp düşünen kişi, Peygamber'e (s.a.v) bu ilahi onurlandırmadan alınan birçok ders ve ibret olduğunu fark eder. Bu derslerin en önemlisi: Peygamber Efendimizin Allah (c.c) katındaki büyük yeri ve yüksek makamıdır. Bu da Allah'ın buyurduğu ***“Hoşnut olacağın kibleye seni elbette çevireceğiz”*** ifadesinde çok açıktır. Allah'tan büyük bir lütuf ve Peygamberimizin büyük yerine bir

işarettir. Allah Teâlâ **“Rabbin şüphesiz sana verecek ve sen de hoşnut olacaksın”** buyurdu. Allah Teâlâ onun gönlünü açıp yükünü üzerinden aldı da şöyle dedi: **“Senin gönlünü açmadık mı? Belini büken yükünü üzerinden almadık mı”**. Ayrıca onun günahını affetti, şöyle dedi: **“Doğrusu Biz sana apaçık bir zafer sağlamışızdır. Allah böylece, senin geçmiş ve gelecek günahlarını bağışlar”**. Allah Teâlâ onun dilini, gönlünü, aklını, gözünü, öğretmenini, ahlakını ve tümünü temize çıkardı, farklı ayetlerde şöyle buyurdu: **“O, kendiliğinden konuşmamaktadır”, “Gözünün gördüğünü gönlü yalanlamadı.”, “Arkadaşınız (Muhammed) sapmamış ve azmamıştır.”, “Gözü oradan ne kaydı ve ne de onu aştı.”, “Ona, çetin kuvvetlere sahip ve güçlü olan Cebrail öğretmiştir.”, “Şüphesiz sen büyük bir ahlaka sahibisindir.”, “And olsun ki, sizin için, Resûlullah en güzel örnektir”**.

Kible değişiminden alınan derslerden: ümmetin mutedil orta yöntemine tutunmak gerekliliğidir. Bu büyük olay ümmetin mutedil ilkesini sağlamıştır. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **“Böylece sizi insanlara şahid ve örnek olmanız için tam ortada bulunan bir ümmet kıldık”**.

Ortalık kavramı hayatın tüm yönlerini aşırı veya ihmal olmadan kapsamaktadır. Ortalık; adalet, ihsan, orta olma ve dengedir. Allah bize şerefleştirdiği bu ortalığa geri dönmemiz ve tüm işlerimizde, gerçekten tam ortada bulunmamız gerekiyor. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **“Elini boynuna bağlayıp cimri kesilme, büsbütün de açıp tutumsuz olma, yoksa pişman olur, açıkta kalırsın”**, yine de şöyle buyurur: **“onlar, sarfettikleri zaman ne israf ederler ne de cimrilik, ikisi arasında orta bir yol tutarlar”**. Bu bağlamda İmam el-Evzai (Allah rahmet eylesin) diyor ki: “Allah’ın İslam’da emrettiği her şeye şeytan müdahil olur ya aşırı ya da ihmal yolundan”. Dolayısıyla terk ve ihmal yolu değil kolaylaştırma ve hoşgörü yoluna uymalıyız. Bu yol aşırılığa değil din, değer ve ahlaka dayanır.

Muhammed’in ümmetinin diğer ümmetlere şahitlik yapması -nail olduğu şerefe göre- onun bu şerefe layık olması için görevlerini en iyi şekilde yerine getirmesini gerektirir. Ebû Saîd Huderî (r.a) şöyle demiştir: Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurdu: **“(Kıyamet gününde) Nûh ve ümmeti gelir. Yüce Allah ona: (Emirlerimi ümmetine) tebliğ ettin mi? buyurur. Nûh: Evet ettim ey Rabb'im, der. Bunun üzerine Allah onun ümmetine: Nûh size tebliğ etti mi? buyurur, Nûh'un ümmeti de: Hayır, bize hiçbir peygamber gelmedi! derler. Bunun üzerine Allah Nûh'a: Senin tebliğ ettiğine kim şehadet eder? buyurur. O da: Muhammed ile ümmeti, der. Sonra Muhammed'le ümmeti Nuh'un, ümmetine Allah'ın**

hükümlerini tebliğ ettiğine şehâdet ederiz, derler. Sonra Resûlullah şu ayeti okudu: “Böylece sizi insanlara şahid ve örnek olmanız için tam ortada bulunan bir ümmet kıldık. Peygamber de size şahid ve örnektir”.

Kible değişiminden alınan derslerden: müminlerin Allah ve resulünün emrini hemen yerine getirmeleridir. Bu olay sahabelerin Resûlullah'ın (s.a.v) kendilerine verdiği Allah'ın tüm tebliğlerine güvenmeleri konusunda bir dönüm noktası oldu. Allah onların gönüllerini hak yoluna yönlendirdi. Yüce Allah **“Senin yöneldiğin yönü, Peygambere uyanları, cayacaklardan ayırdetmek için kible yaptık. Doğrusu Allah'ın yola koyduğu kimselerden başkasına bu ağır bir şeydir”** buyurmuştur. Onlar Allah'a ve resulüne itaat etmek için en güzel örnek gösterdiler. Kiblenin Mescid-i Aksa'dan Mescid-i Haram'a çevrilmesi için ilahi emir gelir gelmez, müminler hemen icabet edip namazlarını tamamlamak için Kâbe tarafına yönelmişlerdir. Hatta namazın bitmesini beklemeyip rükû ederken yeni kibleye dönmüşlerdir. Abdullah ibn Ömer (r.a) şöyle demiştir: İnsanlar Kibâ'da sabah namazında buldukları sırada onlara bir kimse gelip: Şüphesiz Resûlullah'a Kur'an indirilmiş ve O'na Kâbe'ye yönelmesi emrolunmuştur. Binâenaleyh sizler de Kâbe cihetine yöneliniz, dedi. Cemaatin yüzleri Şam tarafında iken bu emir üzerine (namaz içinde) Kâbe tarafına döndüler.

Alınan derslerden de: namazın önemi ve Allah'ın kullarına olan geniş rahmetidir. Kur'an, namazı İslam tarihinin en belirgin olaylarından sayılan iki büyük olaya bağladı. Biri, İsrâ ve Miraç gecesinde namazın farz edildiği İsrâ ve Miraç Mucizesi ve diğer olay ise kible dönüşüdür. Allah Teâlâ **“Allah ibadetlerinizi boşa çıkaracak değildir”** buyurdu ve ibadetleriniz derken yani eski namazınızdır. İbn Abbâs (r.a.)'den rivâyete göre, şöyle demiştir: Rasûlullah (s.a.v.), Ka'be'ye yöneltildiği zaman Ashab: Ey Allah'ın Rasûlü! dediler. Beyt-i Makdis'e doğru namaz kılarken ölüp giden kardeşlerimizin durumu ne olacak? Bunun üzerine Allah Bakara sûresi ١٤٣. ayetini indirdi: **“Allah sizin imanınızı ve önceden Kudüs'e dönerek kıldığınız namazları boşa götürecektir değildir”**. Zira ikisi aynı ibadet olduğu için Allah Teâlâ onların önceden Kudüs'e dönerek kıldıkları namazları boşa götürmeyeceğini bildirerek kalplerini rahatlatmıştı. Daha sonra ayetin sonu onların kalpleri için serinlik ve esenlik oldu. **“Doğrusu Allah insanlara karşı şefkatli ve merhametli olandır”**, mademki Allah genel olarak insanlara merhametliyse özel olarak mümin kullarına daha şefkatli ve merhametlidir.

Kible dönüşünden alınan derslerden de Kudüs'teki Mescidi Aksa ile Mekke'deki Mescidi Haram aralarındaki güçlü ilişkinin gösterilmesidir.

Bilindiği gibi Mescid-i Haram yeryüzünde Allah'a ibadet etmek için koyulan ilk camidir. Mescidi Aksa ise ikinci camidir. Ebû Zer'den şöyle diyordu: Resûlullah (s.a.v)'e hangi mescidin ilk önce yapıldığını sormuştum. *"Mekke'deki Mescidi Haramın kendisi yani Kâbe'dir"* buyurdu. "Sonra hangisi?" dedim. *"Mescidi Aksa"* buyurdu. İkisinin yapılışı arasında ne kadar zaman geçti diye sorduğumda *"Kırk yıl"* buyurdu. Daha sonra *"Yeryüzü senin için mescittir. Namaz vakti nerede gelirse orada namazını kıl"* buyurdu.

Daha önce İsra ve Miraç iki mescit arasında bağladığı gibi kible dönüşü de ikisi arasında bağ kurmuştur. Allah Teâlâ: ***"Bir gece, kendisine ayetlerimizden bir kısmını gösterelim diye (Muhammed) kulunu Mescid-i Harâm'dan, çevresini mübarek kıldığımız Mescid-i Aksâ'ya götüren Allah noksan sıfatlardan münezzehtir; O, gerçekten işitendir, görendir"*** buyurmuştur. İşte bu yüzden ikisini korumak ve hiçbirinden vazgeçmemek gerekir. İkisi kıyamete kadar tüm Müslümanların boynunda bir emanettir.

Bu sözlerden sonra kendim ve sizin için Yüce Allah'tan bağışlanmayı dilerim.

* * *

Alemlerin Rabbi olan Allah'a hamdolsun. İnsanların Efendisi son peygamber Hz. Muhammed'e (s.a.v) ehli ve ashabının hepsine salât ve selam olsun.

İslam Kardeşleri:

Peygamberin hayatı tüm aşamalarında hep olumluydu. Peygamber  o yaşında iken Hılfü'l-Fudûl antlaşmasına katılmıştı. Kureyş'in ileri gelenleriyle birlikte Abdullah bin Cüdân'ın evinde toplandılar. Daha sonra, "kim olursa olsun, Mekke'de zulme uğramış kimselerin hakkını geri alıncaya kadar, zalime karşı mazlumu müdafaa etmek" üzere ahitleştiler. Resûlullah: *'Abdullah İbn Cudan'ın evinde bir antlaşmaya tanık oldum ki, onu bir sürü kırmızı develere değişmem. İslâm'da da böyle bir antlaşmaya çağırırsalar hemen kabul ederim.'* demiştir.

Otuz beş yaşında iken, Kâbe'nin yeniden inşa edilmesine katılarak taşları omzu üzerine taşıyordu. Büyük bir sorun çıkmasını durdurmuştur. Halbuki Hacer'ül-Esvedî yerine yerleştirme konusunda bencil davranan kabileler, bu şerefi başkalarına vermek istemeyince sorun büyüdü. Fakat Hz.

Muhammed (s.a.v) bir bez parçası istedi onu yere serdi, başka rivayete göre abasını yere açtı. Hacer'ül-Esved'i kendi elleriyle üzerine koydu. Her kabileden bir temsilciye bezin bir ucundan tutup kaldırmalarını söyledi. Kabileler kaldırmaya ortak olmanın verdiği mutlulukla barıştılar.

Daha sonra Efendimiz; peygamberliğinden sonra her şeyde alınacak bir örnek olduğu gibi olumlulukta alınacak bir örnek olmuştur. İnsanların en hayırlısı, en cesuru ve en cömert olanıydı. Hz. Ali (r.a) anlatıyor: "Biz savaş kızıştığında gözler öfkeden kıpkırmızı kesildiğinde O'nun (s.a.v) arkasına sığınırdık. Çünkü düşmana ondan daha yakın kimse olmazdı". Üstelik hendek kazılmasında sahabelerine yardım ederek katılmıştı.

Peygamber (s.a.v) ümmetini olumlu olmaya teşvik etti ve olumsuzluktan uyardı. Bir hadisinde "*İnsanlar iyilik yaparsa biz de (onlarla beraber) iyilik yaparız, şayet zulmederlerse biz de (onlarla beraber) zulmederiz, diyerek her hususta başkalarını taklit eden şahsiyetsiz, iradesiz, kararsız kişiler olmayın! Lâkin kendinizi, insanlar iyilik yaparsa iyilik yapmaya, kötülük yaparlarsa zulmetmemeye (kötülüklerinden uzak durmaya) alıştırın!*" demiştir.

Olumluluk; insanın kendi dininden ve ülkesinden sorumlu olduğunu hissetmesi anlamına gelir. Bir kişinin anavatanına olan sevgisi, sadece duygu ve hislerle olmaz, ancak davranışa yansımaları gerekir. Olumlu insan, toplumunun sorunlarıyla ilgilenen ve yararlı olan her şeyden etkilenendir.

Kuşkusuz olumluluk biçimlerinden biri, topluma hizmet eden, ülkenin inşasına yol açan ve güvenlik, istikrar ve ilerlemesini sağlayan her şeye ciddi bir şekilde katılmaktır. Savunmak, çalışmak, dayanışmak, yardımlaşmak veya bütün anayasal haklara ciddi ve olumlu bir şekilde katılmakla olur. Şair Ahmet Şevki şöyle demiştir:

Vatanların her özgürün kanında ödenmesi gereken bir borcu vardır.

Ey Allah'ım Sen bize hakkı hak olarak göster ve ona uymayı nasip eyle. Batılı da batıl olarak göster ve ondan kaçınmayı nasip eyle! Mısır'ı, halkını, ordusunu ve polisini muhafaza eyle!

* * *